

A TENGERRPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Felére . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.

Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér. —

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A politikai helyzet.

Fejérváry lemondását elfogadta a király.

Budapest, szept. 14. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király szeptember hó 12-én kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar ősszminisztérium hivatali lemondását elfogadta és meghagyta, hogy az egyes miniszterek hivatalos működésüket további elhatározásáig folytassák.

Királyi kihallgatások.

Budapest, szept. 14. Koalíciós körökben elterjedt hírek szerint Fejérváry Géza báró miniszterelnök a képviselőház holnapi ülésén Kossuth Ferenczel együtt fogja megállapítani azoknak a koalíciós politikusoknak a névsorát, akik meghívást fognak kapni kihallgatásra a királyhoz. Ha ez megtörténik, Fejérváry Géza báró szombaton Bécsbe utazik, hogy megtegye előterjesztését a királynak.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, szept. 14. A függetlenségi párt ma délelőtt Kossuth Ferenc elnökle alatt értekezletet tartott, hogy megvitassa a kormány vád alá helyezésére vonatkozó indítványt és az általános választójog kérdését. Polonyi Géza felolvasta az általa fogalmazott vádindítványt, amely több ivre terjed. A párt a vádindítványt egyhangulag elfogadta. Ezután az ülést délután öt órára halasztották. Ezen az ülésen az általános választójog kérdését fogják tárgyalni.

A holnapi ülés.

Budapest, szept. 14. A képviselőház holnapi ülése iránt óriási az érdeklődés, noha most már csaknem bizonyos, hogy az ülés minden izgalom nélkül fog lefolyni.

Kristóffy József — képviselő.

Németbogsán, szept. 14. Az itteni választókerületben a mai választásnál Kristóffy József belügyminisztert egyhangulag országgyűlési képviselővé választották.

A kassai vérengzés ügye.

Budapest, szept. 14. Az Ujságírók Országos Szövetségének küldöttsége Stauber József elnök, aradi szerkesztő vezetése

alatt ma délelőtt tisztelgett Justh Gyula képviselőházi elnöknel és átnyújtotta neki a kassai vérengzés dolgában a képviselőházhoz intézett feliratot. Justh Gyula elnök igen szívesen fogadta a küldöttséget, amely a képviselőházból a függetlenségi pártkörbe ment, ahol tisztelgett Kossuth Ferencznél, Bánffy Dezső bárónál és Andrássy Gyula grófnál.

A Zeysig-féle röpirat ügye.

Budapest, szept. 14. A kir. ügyészség indítványára Zigány Árpád ellen elrendelték a büntvizsgálatot, valamint a vizsgálati fogságot is. Zigány védője a vizsgálati fogságot elrendelő végzés ellen felfolyamodványt jelentett be.

Öngyilkos honvédfőhadnagy.

Sopron, szept. 14. Kaszó Jenő honvédfőhadnagy ismeretlen okból agyonlőtte magát.

Bertoli és Szántó bűnügyének tárgyalása.

Ma délelőtt tíz órakor kezdte meg a kir. törvényszék a Fiumei Kereskedelmi Bank kárára elkövetett nagy sikkasztás és lopás ügyének tárgyalását. A bűnügy története és komplikációi közönségünk előtt ismeretesek. Mikor tavaly karácsony után váratlanul kikapart a sikkasztás dolga, általános nagy szenzációzt keltett, amelyet az ügy újabb és újabb izgalmas fordulatai hónapokon keresztül nem engedtek lecsillapulni. Ma ütött a leszámolás nagy órája. Bertoli Károly, a Fiumei Kereskedelmi Bank volt pénztárosa és Szántó Imre, a bank volt pénztári segédje ott állanak a törvényszék előtt. Súlyos vád terheli őket: az, hogy 226.377 koronát tulajdonítottak el a nevezett bank kárára.

A két vádlott egyike, Szántó Imre, a 21 éves, alantás kis bankhivatalnok, aki azzal van vádolva, hogy 156.000 koronát lopott el a banktól, ugyszólván teljesen ismeretlen volt Fiumében egész büntetének kiderüléséig. Vézna, sápadt, biczegő, beteges kinézésű, félszeg modoru gyerekember, szinte szánalmas benyomást keltő. Hebegve, akadozva védekezik, meglehetősen szerencsétlenül. A teljes ártatlanság hóféhér színében szeretne ott állani bírái előtt. Azt erősítgeti, hogy a lopást nem önző szándékkal követte el, hanem azért, hogy a bankot rávezesse — Bertoli sikkasztására.

A másik vádlott, Bertoli Károly, egészen más típus. Erőtéljes megjelenésű, intelligens arczu férfi. Csak harminczegy éves, de idősebbet mutat. Fellépésén, modorán meglátszik, hogy hozzá van szokva a jobb körökben való forgolódáshoz. Büntetének elkövetése előtt mindenütt szívesen látott alakja volt a fiumei társaságnak. Állásánál fogva, mint a

bank pénztárosa, a legelőkelőbb emberekkel érintkezett. Felebbvalóinak teljes bizalmát bírta. És most 70.000 korona elsikkasztásának vádja terheli. Izgatottan, de nagy folyékonyssággal védekezik, azt bizonyítgatva, hogy ő voltaképpen a hanyag ellenőrzésnek és az akkor még ismeretlen tolvajnak, Szántónak az áldozata.

A bűnügy tárgyalása iránt a közönség körében nagy érdeklődés nyilvánult és már jóval a tárgyalás megkezdése előtt nagyobb tömeg gyűlt össze a törvényszék épülete előtt és az épület folyosóin. A tárgyalóterem azonban oly kicsiny, hogy a sajtó képviselőivel együtt alig harmincz-negyven főnyi hallgatóságot eresztettek be a terembe. A hallgatóság kizárólag férfiakból állott.

A tárgyalás.

A bíróság tagjai pont 10 órakor jelentek meg a tárgyalóteremben. A bíróság elnöke Thierry Alajos lovag, törvényszéki elnök; szavazó bírák: Lucsics Kelemen és Mattiassi Lajos. A vádat Rákosi Imre dr. kir. ügyész és a károsultak részéről, mint magánvádló, Maylender Mihály dr. ügyvéd, a volt podeszta képviselik. Bertoli Károly védője: Brelich Ferencz dr., Szántó Imre védője: Barcsics Erazmus dr., helybeli ügyvédek.

Thierry lovag elnök a tárgyalást megnyitván, elrendeli a vádlottak bevezetését.

Bertoli Károly az izgatottságtól sápadtan, de egyébként meglehetősen elfogulatlanul lépett be a főtájjal és kézmozdulatokkal köszöntötte a közönség soraiban levő ismerőseit. Elegáns utczai öltözet volt rajta s a fogság alig viselte meg. Szántó Imre halványan, téveteleg lépésekkel biczegett be és fejét lesütve, nem nézett semerre. A két vádlott a bíróság asztala előtt álló két széken foglalt helyet; a mögöttük levő két széken két polgári ruhába öltözött börtönőr ült.

A vádirat.

Thierry elnök a vádat ismertetvén, felolvassa a vádiratot.

Rákosi Imre dr. kir. ügyész vádirata többek közt ezeket tartalmazza:

1. A trieszti illetőségű, harminczegy éves, római katolikus vallásu, büntetlen előéletű Bertoli Károly, akit Glasgowban 1905 január 26-dikán letartóztattak és aki május 15-dike óta vizsgálati fogságban van, azzal vádolják, hogy az 1901. évtől kezdve 1904 december 24-dikéig, mint a Fiumei Kereskedelmi Bank pénztárosa, a Bank kárára 70,377 koronát eltulajdonítván, a Btk. 355. és 356. §§-aiba ütköző sikkasztás büntetést követte el.

2. Az aszódi illetőségű, 21 éves, izraelita vallásu, büntetlen előéletű Szántó Imre, aki 1905 márczius 24-ike óta vizsgálati fogságban van, azzal vádolják, hogy 1904. október hó első napjaitól december hó 24-ikéig, mint a Fiumei Kereskedelmi Bank pénztári segédje, az intézet tudta nélkül, megtartási szándékkal 156.000 ko-

ronát tulajdonítván el, a Btk. 333., 334. és 336. §§-aiba ütköző *lopás büntetést* követte el.

Az ügyész egyuttal elejti a *Bertoli* Károly ellen a Btk. 401. és 403. §§-aiba ütköző magánokirathamisítás büntetéseért emelt vádat.

Védelmi beadványok.

A vádirat felolvasása után *Thierry* elnök elrendeli *Bertoli* Károly szeptember 11-én kelt védelmi beadványának felolvasását, de megjegyzi, hogy az elkésve adatott be.

Adelsfeld törvényszéki jegyző felolvassa a beadványt, amelyben *Bertoli* számos tanura hivatkozva, hosszasan védekezik, mindenféle mentseget hozva föl és hanyagsággal vádolva a bank ügykezelését. Hivatkozik többek közt *Gorup* Milán igazgatóra, *Vallencics* igazgatóra, *Boraine* Román és *Chersich* Dárius kereskedőkre, *Stipanovich*-ra, a szusáki bank pénztárosára, *Host* Ferencz és *Dániel* Márián bankszolgákra. Elmondja, hogy *Béresy* Béla budapesti rendőrtanácsos kijelentette neki Londonban, hogy ha a hiányzó 220.000 koronából 140.000-et visszaad, akkor nem lesz bántódása, sőt 10.000 koronát kap, hogy elmenekülhessen. Közte és Szántó között nem volt összeköttetés. *Fekete* Gyula titkosrendőr, aki őt Londonból Fiuméba kísérte, elmondta neki, hogy ez már a vizsgálat folyamán kiderült. *Fekete* olyan bizalommal viselkedett iránta, hogy Anconában, ahol a hajó, amelyen hozták, kikötött, megengedte neki, hogy a parton és a városban szabadon sétálhasson.

Bertoli védelmi iratának felolvasása után *Barcsics* drnak Szántó Imre érdekében beadott védelmi iratát olvassák föl. *Barcsics* ez iratban Szántó orvosi vizsgálatát kéri. Szerinte Szántó nem beszámítható. Koraszülött, egyéves korában még nem tudott beszélni, majd agybetegségen ment keresztül, nagyási hóbertban szenved. Bizonyosága ennek az, hogy iskolái elvégzése után nem akart gyakornokoskodni, hanem mindjárt főosztályos akart lenni. Mindig nagyon szerényen élt, nyilvános helyiségbe nem járt, egy cigarettát sem vett magának. Ha oly nagy összeget vett ki a bank pénztárából, ezt csak azért tehette, hogy nyomra vezesse az igazgatóságot, hogy *Bertoli* sikaszt. Kéri, hogy védenézét elmeorvosi megfigyelés alá vegyék és hogy a tárgyaláson állandóan ott legyen két orvos-szakértő, hogy szakadatlanul szemmel tarthassák Szántót.

Rákosi kir. ügyész kijelenti, hogy a védők előterjesztéseire utólag, a tárgyalás eredményéhez képest fogja megtenni előterjesztéseit.

Brelich dr. megjegyzi, hogy az ő védelmi irata nem elkésve adatott be. Az ő számitása szerint szeptember 11-ike a negyedik nap a tárgyalás napjától visszafelé számitva.

Barcsics újból kéri, hogy legalább a tárgyaláson legyenek jelen elmeorvosok. Ha a tárgyalás befejeztével majd mégis beleegyeznek az orvosi megfigyelésbe, akkor legalább már lesz anyag a vádlottnak a tárgyaláson tanúsított viselkedéséből.

A bíróság visszavonul, hogy *Barcsics* kérelme dolgában döntsön.

Néhány perc múlva a bíróság visszatér és az elnök kihirdeti, hogy a tárgyalás menete szerint fognak utólag dönteni mind a két kérelem ügyében.

A tanúk.

Thierry elnök felolvassa a megidézett tanúk névsorát. A tanúk a következők: *Schamburg* Dezső a Fiumei Kereskedelmi Bank volt cégvezetője, *Szekely* József cégvezető, *Tandlich* Sándor, a bank volt főkönyvelője és *Vajda* Imre, a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatója.

A tanúk mind megjelentek.

Bertoli kihallgatása.

Thierry elnök ezután elrendelte, hogy Szántót vezessék ki a teremből, mire megkezdődött *Bertoli* kihallgatása.

Bertoli Károly elmondja, hogy 1898 óta volt a bank pénztárosa, de meg volt bízva más bizalmi ügyekkel is. Ő kezelte az értéktárczát,

sokszor tárgyalt a felekkel és igen gyakran kellett a másik szobában levő telefonhoz futkosnia. Egyszer 1900 korona hiányt fedezett fel, de ezt az összeget aztán megtalálták a szusáki bank helybeli fiókjánál. Ez alkalommal az igazgatóságtól iszonyu szemrehányást kapott. Később, egy este szintén nagyobb hiányom volt — ugymond, — de hiába kerestem, nem tudtam nyomára jönni. Másnapra hagytam tehát a keresést, remélve, hogy tisztább fejjel rájövök. Nem gondoltam a következményekre és nem szóltam senkinek. Másnap reggel is hasztalan volt minden keresésem. Akkor abban reménykedtem, hogy majd a negyedévi kontó-záratokban megtalálom. Egy-két nappal rá újabb nagy hiányom volt. Iszonyuan megremültem, nem tudtam gondolkozni, kábult a fejem. Megint a negyedévi zárlatba vettem a reményemet. Ugyanazokban a napokban harmadszor is volt hiány. Mint gyakorlott pénztáros, tudtam, hogy ily sűrű egymásutánban nem fordulhat elő hiány — ekkor már 30.000 koronára rugott, — gyanakodni kezdtem tehát, hogy valaki meglopja a pénztárt. De ekkor már nem szólhattam, mert ártatlanságomban nem hitt volna senki. Sorsom meg volt pecsételve. Kerestem, kutattam, hogy ki a tolvaj. Még éjjel is a bank környékén jártam, hogy nem jarnak-e tolvajok a bankban. Akárhányszor szokatlan időben, kora reggel bementem a bankba, de nem tudtam nyomára jutni semminek.

Elmondja ezután, hogy addig az ideig a havi zárlatok ellenőrzése rendszeren ment. Ezt a rovincsolást egyhuzamban kell tenni. De ezután már nem rovincsoltak a hónap utolsó napján mindent egyhuzamban, hanem az utolsóelőtti és az utolsó napon, úgy hogy a teteleket tetszés szerint átvihette egyik napról a másikra a hiány pótlására. Később már az értékpapirokat sem rovincsolták. Én — ugymond — átviteleztem egyik napról a másikra, de ez nehezen ment. Ekkor tizezer koronás koholt egyenleget irt be az Osztrák-Magyar Bank könyvébe. Később aztán már nem minden nap, hanem csak elsején és 15-én rovincsolták az Osztrák-Magyar Bank könyvét és a rovincsolást előre jelezték: »*Bertoli*, holnap a napoleonokat, holnapután az Osztrák-Magyar Bankot revidiáljuk!» Ilyen módon nem jöttek rá a hiányra és én nem mertem szólni senkinek.

Elmondja, hogy a banknál oly könnyelműen jártak el, hogy 40—50.000 koronát is küldtek egy-egy szolgálval. Ezt már mégsem nézhette és a nagyobb összegekkel maga járt át az Osztrák-Magyar Bankhoz. Ezt az Osztrák-Magyar Bank hivatalnokai is igazolhatják, pedig ezt másutt nem teszi a pénztáros. Minden hó végén fölment Budapestre a havi mérleg és *Vajda* igazgató mégsem vett semmit sem észre. Néha az ellenőrző könyv is fölment. Mindig azt hittem — ugymond, — hogy végem van, hogy rájönnek a dologra. Hihetetlen, dem találtak semmi hibát.

Thierry elnök közbeszól: Ön minden egyébről beszél, csak a vádról nem. Miért nem vigyázott a pénzére?

Bertoli: Nem az én pénzem volt az, hanem a banké. Az nem vigyázott rá. (Derülség).

Az elnök: Mert megbiztak önben.

Bertoli: Bankban nincs bizalom. (Derülség).

Thierry: Hát hová lett a pénz?

Bertoli: Tölem ellopták. Ezer korona hiány miatt megírkattak, mit csináltak volna velem, ha 30—35000 korona hiányt vallok be? Élnem kellett; várnom kellett, hogy majd csak kiderül a dolog. Gavallérnak kellett maradnom továbbra is. — Vádakkal illeti ezután a vezetőséget.

Thierry: Ne rágalmazzon másokat!

Bertoli: Védelmeznem kell magamat!

Thierry: Meddig konstátálta a hiányt?

Bertoli: Kétszáz ezer koronáig.

Thierry: Ez körülbelül helyes. Mit csinált akkor?

Bertoli: Mikor láttam, hogy így lehetetlen tovább vinnem, megszöktem. Ötezer koronát vettem a pénztárból magamhoz. Ezret elköltöt-

tem belőle. Vethettem volna ötvenezeret is, de nem tettem, mert reméltem, hogy így kisebb lévén a bűnöm, majd inkább elnézik.

Thierry: Milyen labon állt ön Szántóval?

Bertoli: Ő jelentéktelen, kis ember volt. Mindenkire inkább gyanakodtam volna, csak ő rá nem. Ha nem is mutatkozott éppen paraitikusnak, de valami nagy lumennek sem tartottam.

Thierry: Üljön le. — Vezessék be Szántót.

Szántó Imre kihallgatása.

Thierry: Szántó, beismeri-e, hogy 156.000 koronát eltulajdonított?

Szántó: Nem vagyok bűnös. Azzal, hogy kivettem a pénztárból a pénzt, csak rá akartam vezetni a bankot a sikkasztásra; nem volt szándékom eltulajdonítani azt a pénzt. *Tandlich* főkönyvelőt figyelmeztettem is egyszer, hogy nyitva van a pénztáros fiókja. *Bader* hivatalnok erre tréfásan azt mondta: »Tanuk előtt pénzt kellene kivenni a fiókból, vajjon rájönne-e.» Én erre később, mikor magam voltam, 1600 koronát kivettem a fiókból. Másnap azt kérdeztem *Bertolitol*, hogy megvan-e már a hiány? Azt mondta: igen. »Hol jött rá?» kérdeztem tovább. Azt felelte: »Semmi köze hozzá!» A kiszedett pénzt takarékpénztárba tettem, hogy ne veszzen el a banknak a pénze. (Derülség.) Felsorolja, hogy mely takarékpénztárakban helyezte el a pénzt. Elismeri, hogy a 156.000 koronát kivette.

Thierry: Ha tudta, hogy *Bertoli* sikkaszt, miért nem szólt az igazgatóságnak?

Szántó: Mert kidobtak volna. *Bertoli* nagyhatalom volt a banknál. Több volt az igazgatónál.

Thierry: Hát amikor *Bertoli* már megszökött, miért hallgatott akkor?

Szántó: Akkor sem mertem szólni. Mikor aztán láttam, hogy februárban a közgyűlési jelentésben is közzé akarják tenni a hiányt, akkor irtam az atyámnak, hogy tegye le a pénzt a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságnál.

Elmondja ezután, hogy legelőször 1600, később rendszeren tíz-tizenötezer koronát vett ki a pénztárból és ezt nem 1904 december 23-áig, hanem december 10-éig üzte.

Ezzel Szántó kihallgatása véget ért.

Semmiségi panasz.

Brelich dr. azt indítványozza, hogy olvassák fel a védenézére vonatkozó összes előző jegyzőkönyveket.

Az ügyész ezt ellenzi.

A bíróság *Brelich* indítványának nem ad helyet.

Brelich emiatt semmiségi panaszt jelent be.

Schamburg kihallgatása.

Következik *Schamburg* Dezső volt cégvezető kihallgatása.

Schamburg: előadja, hogy miután *Bertoli* a karácsony utáni napon nem érkezett vissza délután Triesztbe táviratozott annak fivéréhez, a kítől az a válasz érkezett, hogy ő magán Fiuméba. A pénztár reviziójával *Tandlich* főkönyvelőt bízta meg, aki késő este 30.000 korona hiányt állapított meg. Ekkor Budapestre telefonáltam az igazgatósághoz. A revidéást egész éjjel folytatták. A letéteket rendben találták.

Bertoli: De hisz azok a couponok, amelyeket ön vagdalt le, nem voltak rendben!

Schamburg: Több napig revidiáltunk és összesen 226.177 korona hiányt és sok más szabálytalanságot konstátáltunk. Így például a keleti hajózási részvénytársaság tiz eladott részvényének az ára nem volt bevételezve.

Bertoli: Azzal a pénzzel más hiányokat fedeztem.

Schamburg: Az Osztrák-magyar bank számláját évekre visszamenőleg revidiáltuk. Már 1901-ben is találtunk hiányt.

Bertoli: Én kronologikus adatokkal nem szolgálhatok, mert a vizsgálatnál nem engedték meg, hogy belenézsek a könyvekbe.

Elnök (Schamburghoz): A hivatalnokok közt nem fordult-e valami elő.

Schamburg: Szántó állítólag többször szólt *Tandlich* főkönyvelőnek. *Tandlich* egy-

szer szólott is nekem valami szabálytalanságról, de hozzátette, hogy nem gyanakszik Bertolira, akinél eddig mindent rendben talált.

Ezután az elnök kérdésére elmondja Schamburg, hogy Szántó szorgalmas ember volt, de bogaras. Nem volt barátságos kollegáival szemben. Igen intelligens ember, aki minden iránt érdeklődött. Sohase jutott volna eszébe Szántóra gyanakodni.

As ügyész: Hogy kontrolláltak Önöknél?

Schamburg: Minden este. De a kontroll nem sokat ért. A főkönyvelő nem győződött meg például arról, hogy valamely csekk csakugyan meg van-e?

Bertoli közbeszól: Nem volt ez mindig így. Ha már szeptemberben gyanakodtak volna rám, miért hagytak volna meg állásomban még néhány hónapig?

As ügyész: Hát nem volt a mindennapin kívül főrovincsolás?

Schamburg: Minden hónapban háromszor összehasonlítottuk az Osztrák-Magyar Bank ellenkönyvét a mi könyveinkkel. Rendben találtunk mindent. Persze, vakarásokkal és Labarraque-kal összeegyeztette Bertoli a könyveket.

Az elnök kérdésére elmondja *Schamburg*, hogy igen nagy bizalommal voltak Bertoli iránt. Ő volt ugyszólván a bank vezetője kifelé. Sőt ő volt Schamburg előtt kiszemelve czégvezetőnek. Bertoli mindig nagyon szimpatikus ember volt és sohasem fordultak elő surlódások vele.

Brellich: Hogyan konstatálták a teljes hiányt?

Schamburg: Teljes mérleget csináltunk.

Bertoli: Azt állítják rólam, hogy decemberben két váltót elvittem, amelyek februárban és márcziusban jártak le. Azóta már csak rájöhettek, hogy nem vihettem el a váltókat, mert be kellett, hogy mutassák azokat.

Schamburg beismeri, hogy ez úgy rendben van.

As ügyész kérdést tesz a fizetések és a két vádlott hivatalnok belépésének napja iránt.

Schamburg előadja, hogy Szántó 1902. szeptember 15-én lépett be és 1904. elején lett pénztári segéd, de már előbb is egy szobában dolgozott Bertolival. Bertoli fizetése havi 300 korona volt és évenként 500 korona renumerációt kapott. Szántó havi fizetése 87 korona 50 fillér volt.

Brellich feleslegesnek tartja Schamburg megesketését.

A bíróság Schamburgot min azáltal megesketi.

Erre feltizenkettőkor az elnök szünetet rendel el.

Szekely József kihallgatása.

Öt percnyi szünet után a tárgyalást folytatják.

Therry elnök behivatja a második tanut: *Szekely* Józsefet.

Brellich dr.: Kérem a t. törvényszéket, kérdezze meg mégegyszer Schamburg tanut, hogy a revíziót mindjárt Bertoli szökése után ejtették-e meg, vagy csak néhány napra azután.

Rákosi kir. ügyész: Ez teljesen irreleváns, minthogy a sikkasztott összeg nagysága már magában foglalja a büntett ismervét; a 3—4000 korona különbség, arra befolyással nem lehet.

Brellich: De itt 30.000 koronáról van szó, melyről nem tudnak felvilágosítást adni. Kérem különben is törvényes és azért kérem a t. törvényszéket intézzen kérdést Schamburghoz,

Elnök: Tudom, mit rendel a törvény és megtiltom a védőnek, hogy engem leczkéztesen. Schamburgot még egyszer meg fogom kérdezni. (Schamburghoz) Mikor kezdték el a revíziót?

Schamburg: Mindjárt Bertoli szökése után. A revízió 3—4 napig tartott.

Bertoli: Szökésem napján mindjárt leltározni kellett volna az összes pénzt és érték-papírokat, mert időközben a folyó ügyletek lebonyolítása által terhemre róhattak volna oly dolgokat, melyekért semmi esetre sem vonhattak felelőségre.

Maylender: Bertoli és védőjének szavai-ból arra lehetne következtetni, hogy másokra is gyanu hárulhat, ez pedig teljesen ki van zárva.

Következik a második tanu.

Szekely József, tolnai illetőségű, 32 éves, nős, a károsult bank czégvezetője.

Elnök: Mily nagy a sikkasztott összeg?

Szekely: Körülbelül 226.000 korona.

Elnök: Feljebbvalója volt ön Bertolinak?

Szekely: Ha szorosan vesszük, igen, de miután Bertoli a banknál mint pénztáros ugyszólván önálló volt, így a feljebbvalói viszony csak illuzoris volt.

Elnök: Gyanakodott Ön Bertolira?

Szekely: A legkevésbé sem.

Elnök: Hát Szántó milyen benyomást tett önre? Nem volt néha zavart?

Szekely: Nem a legjobb benyomást tette, de mindig törekvő és pontos hivatalnoknak ismertem.

A kir. ügyész: Hogyan fedezték fel a sikkasztást?

Szekely: Az Osztrák-Magyar Banktól december hó 24-én vásárolt két csekk révén.

Ügyész: Minthogy a sikkasztások 1901-ig nyulnak vissza, hogyan palástoltattak el a sikkasztott összegek? Már 1901. év végén 11.000 korona hiányzott. Ezt a mérleg felállításnál észre kellett volna venni.

Szekely: Lehet, hogy az ellenőrzésnél nem vették észre, de mivel a könyvvitelhez nem értek, nem nyilatkozhatom, hogyan palástolta Bertoli a hiányzó összeget.

Maylender: Kinél voltak rendesen a pénztár kulcsai?

Szekely: Bertolinál volt az egyik és az igazgatónál a másik.

Maylender: Gyakran szokott Bertoli Triestbe utazni?

Szekely: Minden második vasárnap.

Brellich: Van-e tanu urnak tudomasa, hogy Bertoli szökése után könyvek hiányoztak?

Szekely: Tudomásom szerint egy pénztárkönyv.

Brellich: Egyéb segédkönyvek nem veszték el?

Szekely: Arról nincs tudomásom.

Elnök: Felteszem a kérdést, hogy akar-e még valaki a tanuhoz kérdést intézni. — Miután senki sem jelentkezik, a tanut megesketem.

Szekely leteszi az esküt.

Tandlich Sándor kihallgatása.

Következik a harmadik tanu *Tandlich* Sándor, ravkai, árvamegyei illetőségű, 26 éves, a bank főkönyvelője.

Elnök: Ön mit a bank főkönyvelője mit tud a sikkasztásról?

Tandlich: 1904 december 24-én délután négy és öt óra között, midőn a pénztárt lezártuk, Bertoli kijelentette, hogy két napi szabadságra utazik. A pénztári készlet alapján megállapítottam, hogy az egyenleg a pénztárkönyvben helyes.

Bertoli azt mondta nekem, hogyha szabadságáról esetleg elkésve érkeznek vissza, én az Osztrák-magyar Banknak 50.000 koronát adjak át. Erre én a pénztárt bezártam és a kulcsot Schamburg igazgatónak adtam át. Midőn december 27-dikén az irodába jöttem, Bertoli még nem jelent meg és nekem kellett a pénztárt vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem.

Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem. Midőn Bertoli sem a délután förtart vezetnem.

Elnök: Nyilatkozott-e ön előtt Szántó, hogy Bertolira gyanakszik és milyen embernek ismeri ön Bertolit?

Tandlich: Szántó előttem sohasem nyilatkozott. Bertolit flegmatikus embernek ismertem és sohasem gyanusítottam, hogy sikkaszt.

Elnök: Hát Szántó milyen benyomást tett önre?

Tandlich: Szántó csendes ember volt, csak némelykor, ha feljebbvalói rászóltak, hirtelen fellobbant. Abszolúte sohasem gyanakodtam rá.

Elnök: Midőn a rovincsolás által a hiány konstatálva lett, nem hiányoztak üzleti könyvek?

Tandlich: Igen. A bankzsirókönyv, egy csekk-ellenőrzési könyv és egy pénztári napló, melyeket Bertoli maga vezetett.

Elnök: Mikor tűntek el ezek a könyvek?

Tandlich: Erről nincs tudomásom.

Ügyész: Hogy lehetett a hiányzó összeget ezek nélkül a segédkönyvek nélkül megállapítani?

Tandlich: A többi üzleti könyvek és a mérleg felállítása által.

As ügyész: Miért volt a hiányzó összeg közé két, összesen 3000 koronára szóló váltó is felvéve, mikor azok, mint az iratokból kitűnik, később befolytak?

Tandlich: Az időelőtti ellenőrzés folytán. A váltók összege lejáratkor befolyt, de fel lehetett tenni, hogy a váltókat elsikkasztották.

Maylender: Mióta van ön a banknál? És milyen volt az ellenőrzés?

Tandlich: 1899 november 18-dika óta vagyok a bank szolgálatában. Pénztári ellenőrként azonban csak 1904 márczius 13-dika óta működöm. Hogy az ellenőrzés milyen volt 1900-ig, azt nem tudom. De mikor én átvettem, a banknál szokásos ellenőrzés volt.

As ügyész: Milyen volt a naponkénti ellenőrzés?

Tandlich: Minden este megszámloltuk a pénzt és összehasonlítottuk a pénztári egyenleggel. A csekk-könyvet arra nézve ellenőriztük, hogy a csekkek be vannak-e vezetve a csekk-ellenőrző könyvbe is.

As ügyész: Hogyha az illető pénztári mellékleteket nem ellenőrizték még aznap, akkor a többi munka is felesleges volt.

Tandlich: Az ellenőrzés módszere nálam ugyanolyan volt, mint elődömé. Nagy elfoglaltságom miatt nem voltam abban a helyzetben, hogy valamennyi pénztári mellékletet még este ellenőrizhessem. Ezt két három nap mulva tettem. Ha a pénztári mellékleteket ellenőriztem volna, úgy talán még december 24-dikén, mikor Bertoli nekem a pénztárt átadta, megállapíthattam volna, hogy 7000 korona hiány van.

As ügyész: Milyen volt Bertoli fellépése? Félt ő az igazgatótól, vagy az igazgató félt tőle?

Tandlich: Hogy Schamburg igazgató félt volna Bertolitol, azt nem állíthatom. (Derűtlenség). Bertoli a budapesti igazgatóság teljes bizalmát bírta.

Brellich: Milyen intézkedés történt a két elsikkasztottnak, hitt váltó ügyében?

Tandlich: Kértük azok érvénytelenítését. Minthogy a tanuhoz senki sem ohajt több kérdést intézni, a tanut megesketik.

Vajda Imre kihallgatása.

A negyedik tanu a barcsi illetőségű, 41 éves, nős *Vajda* Imre, a Fiumei Kereskedelmi Bank igazgatósági tagja.

Elnök: Ön mint a bank igazgatója fenntartja a vádat a bank két sikkasztó hivatalnoka ellen?

Vajda: Igen.

Elnök: Mondja el, mit tud a sikkasztásról?

A tanu elmondja a sikkasztás már ismert részleteit. A sikkasztott összeg nagyságát 226.577 koronában állapították meg.

Azután a következőket adja elő: Midőn Bertolit Glasgowban letartóztatták, megjelent nálam egy budapesti ügyvéd, aki 15f.000 koronát akart a sikkasztott összegből visszatéríteni, ha a bank magára nézve kötelezően kijelenti, hogy megbízója ellen semmiféle lépést nem tesz. Én akkor azt hittem, hogy az összeget Bertoli barátja, egy budapesti fiatal ember, akit Bertoli büntársának tartottam, küldi és hajlandó lettem volna minden további lépéstől eltekinteni. Óvatosságból azonban azt

mondtam az ügyvédnek, hogy a feljelentéstől csak arra az esetre vagyok hajlandó elállni, ha az ügyvéd megbizója nem a bank hivatalnok. Miután erről az ügyvéd nem akart tudni, rögtön tisztában voltam, hogy Bertolinak a bankban -- akkor még azt hittem -- bűntársa van. Nem volt nehéz azután Szántóban a másik bűnöst megtalálni, akit a rendőrségen feljelentettem és aki be is ismerte, hogy a szóban forgó 156.000 koronát ő lopta el. A pénzt Szántó védője Barcsics dr. útján juttatta vissza a banknak.

Elnök (Bertolinhoz): Beleegyezik ön abba, hogy az a 4000 korona, melyet Önnél letartóztatásakor Glasgowban találtak, a banknak visszaadassék?

Bertoli: Beleegyezem.

Elnök: Mennyire rug még a bank tényleges kára?

Vajda: 66.000 koronára.

As ügyész: Mely évről konstatálták az első hiányokat a bankban?

Vajda: A rovancsolás az 1901 évről 10.000 korona hiányt állapított meg, amelyet Bertoli hamis bevezetésekkel palástolt el. A könyvek átvizsgálásánál azonkívül kitént, hogy 1902-ben 2000, 1903 március havában pedig ismét 10.000 korona hiányzott. 1904 november haváig a hiányzó összeg 30.000 koronára emelkedett. Bertoli letartóztatása után az egyik hivatalnoknak, akit személyazonosságának megállapítására Londonba küldtünk, a börtönben azt vallotta, hogy ő már évekkkel ezelőtt 10.000 korona hiányt fedezett fel a pénztárban, de nem volt bátorsága azt bevallani. Az évek folyamán azután a hiányt hamisításokkal takarta el.

Elnök: Mondta Bertoli, hogy azt hiszi, őt meglopják?

Vajda: Bertoli azt nem mondta.

Bertoli: Ez hazugság. Én határozottan kijelentettem, hogy azt hiszem, valaki meglop.

As ügyész: Mégis hogyan lehetett a hamisításokat oly sok éven át huzni?

Vajda: Az ellenőrzés, megengedem, nem volt oly szabatos, de a hamisítások oly rendkívüli ügyességgel lettek elkövetve, hogy nagyon nehéz lett volna azokra rájönni. Példaként szolgáljon a következő eset: az 1902. év végén, midőn Bertoli a Jellinek-féle miatt a rendesnél szigorubb revíziótól tartott, 20.000 korona hiányt úgy palástolt el, hogy december 31-én több bevételt irt be és ugyanaznap a pénztárkönyvet egy 800 fontnyi csekk vételárával megterhelte, amely vételösszeg körülbelül 20.000 koronának felel meg. Aznap még a bank londoni fiókjának egy értesítő levelet irt, hogy egy 800 angol font értékű csekket adott fel címére. A csekket azonban nem aznap, hanem csak harmadnap adta fel a postán és így sikerült neki a revízió tulesni.

Maylender: Midőn a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság a bankot átvette, hogyan jártak el Bertolival?

Vajda: Igazgatónak volt kiszemelve, de midőn Fehértől, a Pesti Kereskedelmi Bank aligazgatójától tudakozódtam felőle, azt a választ kaptam, hogy Bertoli rendetlensége folytán arra az állásra egyelőre nem alkalmas, mint pénztáros azonban kitűnő. Midőn 1902. novemberben a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság a Fiumei Kereskedelmi Bankot átvette, akkor Bertolinak fizetését is nemsokára jelentékenyen emelték, úgy hogy gondtalan megéltetését biztosították neki. Ha Bertoli megváltozott volna, később igazgató is lehetett volna.

Vajda leteszi az esküt.

A tárgyalás besárása.

Elnök: Miután a tanuvallomások be vannak tejezve, kérem, hogy az ügyvéd uraknak van-e valami megjegyzésük.

Maylender: Kijelentem, hogy a tanuk kihallgatásánál oly kérdések is intéztettek, melyek az elkövetett bűncselekménnyel semmiféle összefüggésben nem állanak és én ennél fogva a btk. 296. §-a alapján ellenezhettem volna azt, de a Fiumei Kereskedelmi Bank nevében kijelentem, hogy bármiféle bizonyítást

megengedek, bárha az a bűncselekménnyel nincs is összefüggésben.

Barcsics kéri a törvényszéket, hogy Szántónak a rendőrség részéről kiállított erkölcsi bizonyítványát olvassák fel. Az **elnök** helyt ad a kérelemnek. Az erkölcsi bizonyítvány szerint Szántó kifogástalan magaviseletet tanúsított és ellene sohasem volt a legcsekélyebb panasz.

Mint hogy a védőügyvédek bejelentett anyaga semmi újat nem hozhat fe a vádlottak mentségére, az ügyész ellenzi azoknak felolvasását.

Rövid tanácskozás után a törvényszék a védőügyvédek kérelmének nem ad helyet.

A tárgyalás 1 órakor ért véget. Folytatása holnap délelőtt 10 órakor lesz.

Mikor a tárgyalás véget ért, még nagy néptömeg állott a törvényszéki épület kapuja előtt, a két vádlott eltávozását várva. Emiatt úgy intézkedtek, hogy a két vádlottat, körülbelül félórvaal később, nem az épület kapuján, hanem az ugyanabban a házban lévő Curatoló-féle borozón keresztül vezették ki és kocsira ültetve, visszavitték őket a fogházba. A nép azonban észrevette és jó darabig követte a két kocsit.

KÜLÖNFÉLE.

— **Személyi hir.** *Zanella* Rikárd országgyűlési képviselő tegnap este a gyorsontal Budapestre utazott, hogy a képviselőház holnapi ülésén jelen legyen.

— **Hadihajó érkezése.** Holnap érkezik kikötőnkbe Pólából a *Komet* torpedóvadász-hajó, amely a Rudolf-mólón fog kikötni. A hajó állandóan kikötőnkbe marad a haditengerészeti akadémia növendékeinek gyakorlati kiképzése végett, akik hetenkint többször tanulmányutat tesznek a hajóval.

— **Horák Ede Fiumében.** *Horák* Ede dr. káplán, akit a Tóth-család kárára elkövetett lopással gyanúsítanak, tegnap este két börtönőr kíséretében Budapestről Fiuméba indult és ma este fog ideérkezni. Ellene a tárgyalást lopás és síkkasztás büntette miatt a helybeli királyi törvényszéknél fogják megtartani. Ezt a védőügyvéd kérelmére rendelték el, akinek sikerült kimutatnia, hogy *Horák* a büntetendő cselekmények nagyrészt Fiumében követte el. Horákok megérkezése után az elhunyt *Tóth Géza* Adria-igazgató feleségével fogják szembesíteni. Ugyancsak tegnap este adták postára Budapesten az ügyre vonatkozó iratokat és a bűnjeleket, mely utóbbiak között egy 8000 koronáról szóló takarékpénztári könyvecske is van.

— **Az esküdtek és pótesküdték névsora.** A helybeli királyi törvényszék harmadik ülészakára a következők: **Esküdtek**: Schindler Adolf, Lenac Rikárd dr., Thierry Henrik lovag, Mondolto Eduard, Sablich Rókus, Sterle László, Luttenberger Lajos dr., Brelich Ferencz, Astulfoni Pál, Scarpa József, Ratkovics János dr., Vio Antal dr., Radíci Győző, Pallua Szilveszter dr., Walluschnig Antal, Hlaic Ferencz, Maylender Albin, Steinacker Artur, Pellison Lajos, Tomsig Lajos, Munich Ferencz, Venutti György, Mohovich Mario, Smoquina A. F., Loewe Adolf, Schlegel Nándor, Galli Gregor, Gerbaz Hugó, Dobrovich Antal, Goldmann Jónás. — **Pótesküdték**: Klarich Boldizsár, Duimich János, Lettis Ferencz báró, Peso Luczian, Lenac József, Giacich Cezár, Prencis János, Emili Jenő, Matersdorfer Antal, Bonetich Ignác.

— **Hazajöttek a katonák.** Tegnap este 7 óra 15 perczkor érkezett vissza Fiuméba a horvátországi hadgyakorlatokról a Jellacsics gróf nevét viselő 79. gyalogezred két zászlóalja, amelyek városunk helyőrségének egy részét alkotják. Az érkező katonákat az állomáson számos katonatiszt és nagyszámu

közönség várta. A katonák az állomásról zeneszóval a városi kaszárnyába vonultak. Valamivel előbb, tegnap este hat órakor érkezett ide a hadgyakorlatokról a 26. honvédegyalozred harmadik zászlóalja. A zászlóalj az állomásról egyenesen a Magyar-horvát tengerhajózási társaság *Villám* hajójához indult. A katonák azután hajóra szálltak és ma reggel Carlobagoba utaztak, ahonnan gyalog rendes állomáshelyükre, Goszpicsba indulnak.

— **Hajószolgálat Fiume és Abbázia között.** A Magyar-horvát tengerhajózási részvénytársaság arra törekedve, hogy az abbáziai kirándulókat kielégítse, akkép intézkedett, hogy e hó 15-én tul is este 10 órakor térjen vissza Abbáziából az utolsó hajó és pedig mindaddig, míg az idő alkalmas lesz erre a kirándulásra.

— **Pályázat.** A hivatalos lap pályázatot hirdet a fiumei pénzügyigazgatóságnál betöltendő pénzügyőri állásra. A pályázati kérvények október hó 5-éig adandók be a nevezett pénzügyigazgatósághoz.

— **Tolvaj utitárs.** *Snidersich* János dornegg-feistritzi illetőségű 57 éves földműves a mult héttől szekéren városunkba jött, hogy néhány zsák burgonyát és répát vegyen. *Snidersich* bevásárlásait elvégezve, este felé szépen haza indult. Castuába érkezve, betért egy korcsmába, hogy egy pohár bort igyék. Itt ismeretséget kötött a voloszkai illetőségű, 21 éves *Diraka* András napszámossal, aki arra kérte a földmivest, hogy őt a szekerén Castelnouvoig vigye. *Snidersich* beleegyezett és kevéssel azután folytatta útját az új utitársal. A földműves utközben elaludt s mikor 10 óra felé felébredt, észrevette, hogy utitársa eltűnt. Rosszat sejtve, kabátja belső zsebébe nyult 174 koronát tartalmazó pénztárczája után, de annak már csak hült helyét találta. A meglopott földműves tegnap jelentést tett az esetről a fiumei rendőrségnek, amely a tolvaj utitársat erélyesen nyomozza.

KÖZGAZDASÁG.

+ **A Faginea közgyűlése.** A *Faginea* kiviteli részvénytársaság e hó 27-dikén délelőtt tizenegy órakor tartja meg saját helyiségében rendes közgyűlést a következő napirenddel: Az igazgatóság jelentése az 1904—1905. évi üzletmenetről. Az igazgatóság számadása és indítványa a nyereség elosztására nézve. A felügyelő bizottság jelentése; az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése. Az új igazgatóság és felügyelő bizottság megválasztása. Az alapszabályok 36. §-ának módosítása.

+ **Budapesti közvetítési bank részvény-társaság.** Egy sok tekintetben hézagpótló vállalat tartotta a minap alakuló közgyűlést. A fenti czég alatt Budapest székhellyel egy olyan bankrészvénytársaság alakult, amely mindennemű hitelművelést közvetítésével fog foglalkozni. Ez a vállalat, mint prospektusa mutatja, a szokásos díjnak feléért aránytalanul jobban fogja ügyfeleit kiszolgálni, mint a magánügynökök, mert megvannak mindazok az összeköttetései, amelyek egy ilyen vállalat közhasznu működéséhez megkívánatnak. Dicséretreméltó a vállalatnak az a törekvése is, hogy nemcsak a nagyobb hitelműveletek közvetítésére rendezkedik be, hanem már a 100 koronánál kezdődő személy hitel közvetítésével is a közönség rendelkezésére áll, ami által tapasztalatlan, hitelre szoruló hivatalnokoknak, kiskereskedőknek és iparosoknak is nagy szolgáltatokat fog tenni. A társaság alaptőkéje 10.000 koronában lett megállapítva, ami tekintettel arra, hogy csak közvetítésekkel fog foglalkozni, elegendő lesz. Ügyvezető igazgatóul a közgyűlés *Sulzbeck* Lipótot választotta meg. Működését már e hó 17-én kezdi meg VIII., József-körut 9. sz. alatti ideiglenes helyiségében, azonkívül már a közel jövőben főügynökségek felállítása útján ki fogja terjeszteni működését az egész ország területére.

Idegenforgalom Fiumében.

Ma érkezett idegenek:

De la Ville szálloda. Tomicsics Mihály, Masa K., Jurcsics I., Venka J., Dropa Rudolf, Borbas Sándor, Sapicsevics Emil, Rodik Emil, Niegovan Vladimir Zára. — Philipp Albert Bécs. — Longden A. Anglia. — Cromre Frigyes, Kianuf Jenő, Gallay Géza, Singer Viktór Budapest. — Barlovics Antal, Sponner Henrik, Wambretsammer Rikárd, Hoch Róbert Fiume. — Filomena R. Lesina. — Bradaloni B. Florenz.

Hungária szálloda. Wetsch Antal Zuckmantel. — Potoschnig Mór Szt.-Pál. — Thier József, Weigl Oszkár Bécs. — Stropnik Károly, Troha Gyula, Brindelmayer Ágost Fiume. — Zehrmann Viktor Arad. — Fodor János Siófok. — Orgonyi János Brünn. — Knezevics Milán Románia. — Mehlen Gábor Zára. — Vanari Miksa Modena.

Kikötőnk forgalma.

Erkezett:

Szeptember 14-én.
Tisza, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 708, kapitány Tuchtan, Marseilleből.

Indult:

Szeptember 13-án.
Ararat, angol lobogó alatt, tonnatartalma 1297, kapitány Nordeveth, Liverpoolba.

Adria

magyar királyi tengerhajózási részvénnyársaság tengeri forgalma.

Erkezett:

Matlekovits szeptember 13-án Swanseaba Londomból.
Tisza szeptember 14-én Fiuméba Triesztből.
Szent István szeptember 12-én Almerioba Messinából.

Indult:

Andrássy szeptember 14-én Palermóból Messinába.
Arpad szeptember 13-án Maltából Messinába.
Jókai szeptember 13-án Genuából Livornóba.
Mátyás király szeptember 13-án Valenciából Marseillebe.
Lederer Sándor szeptember 13-án Genuából Port-Maurizioba.
Rákóczi szeptember 14-én Marseilleből Nizzába.
Szápáry szeptember 13-án Cataniából Bariba.
Széchenyi szeptember 13-án Bordeauxból Swanseaba.
Szent László szeptember 14-én Messinából Nápolyba.
Balaton szeptember 12-én elhaladt Gibraltárnál Oporjő felé.

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy a *Riva Szápáryn a volt Sonnenschein-féle vendéglőt* átvettem és azt e hó 10-étől kezdve, teljesen ujjaalakítva, tovább vezetem. Vendéglőm czime

Magyar vendéglő,

amint az minden ízében magyaros is lesz, miáltal nemcsak az itt élő és átutazó magyarok egy régi kívánsága nyer kielégítést, de mélyen tisztelt olasz és horvát ajku honfitársainknak is alkalmuk nyílik az igazi magyaros konyha izletességével megismerkedni.

Kitűnő bor, a hirneves kőbányai polgári sör és egyéb vendéglői cikkek frissen és figyelmes kiszolgálásban — olcsó áron — kerülnek m. t. vendégeim elé. Abonnenseket készséggel fogadok és biztosítom eleve őket megelégedésükről.

A fiumei n. é. közönség szives pártfogását kéri

kiváló tisztelettel
Hirth Pál, vendéglős.

U. i. Pompás berendezésű butorozott szobák, kilátással a tengerre, jó kiszolgálással rendelkezésre állanak.

A Magyar Vendéglőben

Riva Szápáry

ma pénteken este

dunai halból, szegediesen készített

halászlé

kapható.

tisztelettel

Hirth Pál

vendéglős.

A Monarchia

Elsőrangú Czementgyárainak

kizárólagos elárúsítói Horvát-Szlavonország és Fiume részére

BRAUN BERNARDO ÉS TÁRSA

FIUME

Telefon 528. sz. — Sürgőnyczim: Bernardo-Fiume.

Elismert kitűnőségű Portland- és Roman-czement szállítása a mai piaczi áron alul.

Építőmestereket

Beton-építővállalkozókat

Czementáru-gyárosokat és

Építőanyag-kereskedőket

saját érdekükben kérjük, hogy jövő évi szükségletük beszerzése előtt várják be őszi látogatásunkat, minthogy módunkban lesz 1906-ra **rendkívül kedvező kötések felajánlani.**

De la Ville szálló

Ma és mindennap

Nagy nemzetközi művész-előadás:

HOPP JOLÁN

excentrique a „Fővár. Orfeum“-ból.

ROSA ROSITTA

átváltozó tánczosnő a „Ronacher“-ból.

GYÓRFFY IDA

a magyar subrettek csillaga.

! FRED PIERRE !

a világ leghíresebb számoló művésze, valamint a többi szerződöttetett erők fellépte.

5 férfi és 5 nő. - Naponta két bohózat.

Kezdeté 8¹/₂ órakor

Számos látogatást kérnek

Grossmann és Maurice
igazgatók.

Használt és új bútorok

vétele és eladása az

Al buon prezzo

BUTORRAKTARBAN

Via San Vito 7. sz. földszint.

Ruha- és egyéb szekrények 13, 14 és 16 forintért adatnak el.

Egyszerű teljes szobaberendezés 88 frt
Fényes vagy matt márvánnyal 130
Altdeutsh matt 150

Érdekes kérdések és feleletek!!

- K. — Kinek van a legnagyobb saját gyártmányú cipőraktára?
F. — Ah Ön nem is tudja azt? Menjen csak a Corson a S. Georgijević-féle cipőraktárba.
K. — Hol kaphatók a legjobb és legfinomabb francia-chevreaux cipők?
F. — Csakis a jól ismert S. Georgijević-féle üzletben!
K. — És teljes-e ezen raktár a vörös- és champagne-szinű cipőkben is?
F. — Természetes! csak sziveskedjék a Georgijević-féle üzletbe fáradni.
K. — És hol található valódi amerikai Boks- és amerikai Chevreaux cipőket?
F. — Dús választékban csakis a Georgijević-féle üzletben találja.
K. — Kérem sziveskedjék nekem megmondani, hogy hol kaphatok egy pár modern angol- vagy francia cipőt?
F. Kérem menjen csak a S. Georgijević-féle üzletbe. Ön jól ki lesz ott szolgálva, mert csak is ott kaphat modern angol- és francia cipőket!
K. — Hol kaphatok egy pár olcsó, de azért mégis jó erős cipőt?
F. — A Corson a S. Georgijević-féle üzletben, olcsó és jó erős cipőket kaphat Ön 10, 12 és 13 koronáért.
K. — Hol rendelhetek mérték szerint egy pár cipőt? mivel a tyukszemeimmel igen sok bajom van!
F. — Hogy? Ön még nem is tudja, hogy Georgijević a mértékvevésben specialista?
K. — Kérem mondja meg még nekem, hogy hol javíthatom meg a cipőmet?
F. — A Corson a Georgijević-féle üzletben, ezen tekintetben szintén teljesen ki fogják Önt elégtetni.
K. — E szerint Georgijevićnek van a legnagyobb saját készítményű úri-, női- és gyermek-cipőraktára?
F. — Természetes! Tessék csak kifáradni a Corsora és ott a 11. szám alatt a „Hôtel Lloyd“ palotájában találja Ön a S. Georgijević-féle cipőraktárt és biztosítom, hogy igényel teljesen ki lesznek elégtelve.
K. — Tud-e Georgijević úr magyarul is beszélni?
F. — Ó igen, beszél az magyarul, németül, olaszul, horvátul, szerbül sőt még angolul is beszél.
K. — Igen helyes, akkor oda megyek.

„Gyógyszertár alla Salute“
— Erzsébet-téren, az Adria palotával szemben. —
Dr. A. Mizzan

„Petrosol“ hajviz biztos hatású. — Eltünteti a fejkorpát, puhítja a haját és erősíti a hajgyökereket, megakadályozza a hajhullást és az ősülést.

Egy üveg ára 2 kor.

„Fenyőerdő illat“. Ezen illatnak széjjel fűvése által a légszervekre oly kellemes és jó hatású fenyő illatot nyerjük. — Desinficiálja és ozondussá teszi a levegőt. *Nélkülözhetlen minden háznál*, különösen beteg- és gyermekszobákban.

Egy üveg ára 1 kor. 80 fill.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szobeszedő tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvenessé teszi az iszákosság a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető meg csak nem is sejtí mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét sok sok ezer ferfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irasokkal telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezességünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 394. sz.
Várra ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendők.)

COZA INSTITUTE
(Dept. 394.),
62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Kérjen prospektust!

Tiphus és hasonló járványok ellen a legbiztosabb óvszer a
NOXALL JR.

a jelenkor legelőkeltebb, legkisebb, a legolcsóbb és a legkisebb vizsűrűje, mely az ivóvizet kristálytisztává és a legrosszabb vizet is élvezhetővé változtatja. Amerikába, Angol, Belgium és Németországban több száz-ezer van használatban. Minden felszerelés nélkül bárki is bármely vízvezeték csapjára könnyen feltölthető.

Egy darab ára K 22.50.
használati utasítással

Kapható:

AUER IGNÁZ-nál

Budapest, VIII., Kerepesi-ut 11. sz.

Telefon 55-38.

a NOXALL JR magyarhonl ki-zárólagos lerakata, valamint minden műszaki és jobb vaskereskedésben.

Nélkülözhetetlen minden háztartásban.

Megnyitási jelentés.

A cs. kir. münchengräzti cipőgyár f. é. szeptember hó 1-ével Fiumében, a Via del Governo 10. sz. alatt

RABENSTEIN RUDOLF

törvényszékileg bejegyzett cég alatt egy modernül berendezett

CZIPÓ RAKTÁRT NYITOTT

mely a nagyérdemű közönség számára a legjobb minőségű cipőket fogja a legolcsóbb gyári árakban raktáran tartani. Valamennyi raktáron lévő cipő a legjobb anyagból készült és a legmodernebb igényeknek felel meg.

Mérték utáni megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

„Adria“ magyar kir. Tengerhajózási részvénytársaság. - Fiume.

FIUME-NEWYORK

közvetlen összeköttetés Éjszak - Amerikával

a „Cunard Line“ angol hajózási társaság gőzöseivel. Vezérigazgatóság a magyar korona országai részére: „Adria“ m. kir. tengerhajózási r. t.

III. osztályú menetjegyek

Fiumétól Newyork-ig

beleértve a hajón való étkezést és a kétnapos ellátást Fiumében

180 korona.

Legközelebb gőzösök indulnak:

„Slavonia“ szept. 21-én.

„Pannonia“ október 12-én.

A fiumei kivándorlási iroda (Via del Pino 8.) készséggel és díjtalanul szolgál mindazon fölvilágosítással, melyre a kivándorolni szándékosoknak szükségük van.